Een toekomstbestendig Overbos: op weg naar het nieuwe Paradijs

Ik ben de eerste generatie die is geboren en getogen in de wijk Overbos, nadat mijn ouders er als eerste bewoners kwamen wonen in 1985. Inmiddels ben ik architect en geef ik leiding aan een klein architectenbureau, genaamd Studio Pallesh. Dat betekent dat ik met twee verschillende brillen naar de wijk kijk: als (oud-)bewoner die er is opgegroeid en als een tot ruimtelijke denker opgeleide architect.

Opgroeien in de wijk was fantastisch - en zo ervaren al mijn jeugdvrienden dat. Het is een veilige omgeving die op een goed te bereiken plek ligt binnen de Randstad. Toen de wijk net werd opgeleverd kwamen er veel jonge gezinnen te wonen en werden de voorzieningen in de wijk optimaal gebruikt. Er was altijd reuring in winkelcentrum 't Paradijs en de speelpleintjes in de straten zaten altijd vol. Dat was dertig jaar geleden.

De behoefte van nu vraagt iets anders aan de wijk dan toen deze veertig jaar geleden werd ontwikkeld. De wijk vergrijst enorm en hoewel de gemeente Haarlemmermeer in bevolkingsaantal groeit, neemt het aantal inwoners in Overbos gestaag af. De wijk is niet voorbereid op de vergrijzing en blijkt ook steeds minder aantrekkelijk voor een nieuwe generatie (jonge) bewoners.

Dat betekent niet dat Overbos verloren is. Integendeel. Wijken zoals Overbos hebben de potentie om de verwachte groei van de gemeente Haarlemmermeer op te vangen. De kernvraag is: hoe maken we wijken als Overbos toekomstbestendig?

Er is al een (groene) infrastructuur waarop voortgebouwd kan worden. Binnen deze bestaande infrastructuur moeten we ruimte maken voor de behoefte van nu: een diversiteit aan leefstijlen, leeftijden, woonvormen, bedrijvigheid, thuiswerken, recreatief groen en voorzieningen voor zorg, cultuur en MKB in de wijk. Daarnaast staan groeikernen zoals Overbos, net als groeikernen uit de jaren '70 en '80 elders in Nederland, voor grote toekomstgerichte opgaven: de energietransitie, klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit, verstedelijking en de mobiliteitstransitie. Deze transities kunnen alleen succesvol zijn als ze integraal worden ingepast.

Sinds 2021 werken Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en architectenbureau Studio Pallesh samen aan deze vraagstukken, zoals in het onderzoek *Anders Werken aan Wonen,* dat binnenkort gepubliceerd wordt. Ook stedenbouwkundig bureau Posad Maxwan is sinds kort betrokken. Samen werken we aan een vervolgonderzoek, ditmaal met focus op de mobiliteitstransitie en brede welvaart - *Wegen naar Welzijn: Op weg naar 't nieuwe Paradijs.*

Aan de hand van schetsmodellen en verhalen uit de wijk onderzoeken we gezamenlijk de mogelijke toekomstscenario's voor Overbos. Hierover gaan we enkele keren per jaar in gesprek met een betrokken groep bewoners uit de wijk, wat uiteindelijk leidt tot meer draagvlak voor verandering.

40% van de woningen in de wijk zijn coöperatiewoningen. Met name deze delen van de wijk bieden veel kansen, omdat woningcoöperaties grootschalige ingrepen moeten doen aan hun woonvoorraad. Daarom schuiven wooncoöperaties met regelmaat aan bij ons onderzoek naar het maken van een toekomstbestendige wijk.

Laten we wijken als Overbos niet vergeten. Ga als gemeente om tafel met ervaringsdeskundige bewoners, ruimtelijke denkers en coöperaties om samen tot een toekomstgerichte oplossing te komen. Staar je niet blind op het volbouwen van weilanden, maar kijk ook goed naar wat we al hebben: wijken waar al veertig jaar met plezier wordt gewoond. Wijken die zonder ingrijpen van de gemeente een stille dood zullen sterven.

Richard Proudley
architect Studio Pallesh